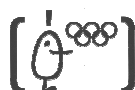

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

GUIA DOCENT

Disseny curricular de l'Educació Física

5è curs - codi 9265

Grups de teoria:	1
Subgrups de pràctica:	A, B, C, D
Llengua:	Valencià
Caràcter:	Troncal
Durada:	Quadrimestral
Crèdits:	4,5 (3 de teòrics / 1,5 de pràctics)
Pla d'estudis:	LCAFE - 1999
Departament:	Educació Física i Esportiva
Professor:	J. Pere Molina

CURS ACADÈMIC 2009-2010

I. DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura	Disseny curricular de l'Educació Física
Caràcter	Troncal quadrimestral
Titulació	Llicenciatura en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport - 1999
Cicle	Segon cicle. Cinquè curs
Departament	Educació Física i Esportiva
Professor responsable	J. Pere Molina
Adreça electrònica	juan.p.molina@uv.es
Pàgina web personal	http://www.uv.es/jpmolina

II. INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

L'actual pla d'estudis de la FCAFE de la Universitat de València (BOE, 22 de setembre de 1999) inclou la matèria *Ensenyament de l'activitat física i l'esport* diversificada en dues assignatures: *Teoria i pràctica del currículum* i *Disseny curricular de l'Educació Física*. Si tenim en compte que la noció de currículum i els estudis del currículum s'han desenvolupat en el context escolar i l'escolarització obligatòria, aquestes dues assignatures tenen a veure amb l'Educació Física que es desenvolupa dins l'ensenyament secundari del nostre sistema educatiu.

L'assignatura *Teoria i pràctica del currículum*, de 9 crèdits (6 de teòrics i 3 de pràctics), té un caràcter general i bàsic, i desenvolupa el conjunt de reflexions teòriques sobre com hauria de ser l'ensenyament i les decisions per a elaborar una proposta educativa fonamentada i realitzable. També s'ocupa del desenvolupament de la proposta i d'altres aspectes lligats a la intervenció educativa, com ara la innovació i el canvi curricular o l'ètica en l'ensenyament.

D'altra banda, el *Disseny curricular de l'Educació Física*, de 4,5 crèdits (3 de teòrics i 1,5 de pràctics) se centra en l'activitat de planificar, de conformar i adequar progressivament el currículum de l'Educació Física a les característiques dels nivells escolars. El disseny curricular representa la lògica de la intervenció docent que es pretén desenvolupar en la pràctica educativa. Configura el projecte ordenat que intenta connectar les intencions i les accions del procés d'ensenyament. Es converteix així en un pont entre la teoria i la pràctica educativa. Dissenyar el currículum és, per tant, alguna cosa més que elaborar un pla de treball, perquè incorpora un sentit de l'acció molt més orientador que el simple fet de tenir previstes les coses que es volen fer. D'aquesta manera, l'assignatura *Disseny curricular de l'Educació Física* també manté una relació directa amb l'assignatura optativa *Projectes i materials curriculars en Educació Física* i amb el *Pràcticum* orientat a la docència en l'Educació Física escolar de l'ensenyament secundari.

III. OBJECTIUS GENERALS

- Conèixer les bases teòriques i els diferents models que es poden utilitzar en el disseny del currículum de l'Educació Física.
- Analitzar en profunditat els diversos elements curriculars que cal tenir en compte a l'hora de dissenyar el currículum de l'Educació Física.
- Descobrir i valorar la importància que té el disseny del currículum del professorat d'Educació Física com a expressió de la seua autonomia professional, com a mitjà d'innovació educativa i com a recurs docent de formació permanent.
- Experimentar el disseny d'un projecte curricular d'Educació Física per a educació secundària, amb la forma actual de programació didàctica.
- Fomentar l'autonomia, l'actitud reflexiva i el treball en grup dels estudiants.
- Implicar els estudiants en la participació i el desenvolupament de l'assignatura (classes teòriques, classes pràctiques i activitats complementàries).

IV. COMPETÈNCIES PER DESENVOLUPAR

Cognitives

- Capacitat reflexiva i crítica sobre diferents aspectes educatius.
- Habilitat per a argumentar des de criteris racionals.
- Fonamentació i rigor en les aportacions personals de caràcter acadèmic.
- Maneig de bibliografia de referència de l'assignatura, i recuperació i utilització d'informació des de diferents fonts.
- Capacitat per a construir un text escrit llarg, organitzat i redactat correctament.
- Imaginació i capacitat creativa en el plantejament d'un projecte curricular (disseny de la programació didàctica).
- Autonomia en l'aprenentatge de coneixements curriculars.

Socials

- Respecte per la diversitat d'idees i enfocaments sobre l'educació.
- Capacitat per a treballar en equip.
- Implicació personal en la resolució de problemes i conflictes.
- Capacitat organitzativa.

V. TEMES I CONTINGUTS

BLOC TEÒRIC

1) Introducció a l'assignatura

Aspectes estructurals i organitzatius de l'assignatura. Què és el disseny curricular? Àmbits del disseny curricular.

2) El disseny curricular des del currículum oficial

Els processos de reforma educativa a Espanya. Els processos de reforma en Educació Física. El marc curricular actual. L'Educació Física en el marc curricular actual.

3) El disseny curricular en Educació Física: aproximació als diferents models

La tradició i els models de disseny curricular en Educació Física. El model tecnològic. El model deliberatiu. El model constructivista.

4) Finalitats i objectius del currículum de l'Educació Física

Funcions, valors, finalitats i objectius. Els objectius en el currículum oficial actual. El tractament tècnic dels objectius. Altres possibilitats en el tractament dels objectius.

5) El tractament de les competències bàsiques en l'Educació Física

Les competències bàsiques i l'aprenentatge permanent. Quines són les competències bàsiques? La contribució de l'Educació Física al desenvolupament de les competències bàsiques. Valoració crítica de l'enfocament per competències en l'Educació Física.

6) El tractament dels continguts en l'Educació Física

El problema de què ensenyar. Què són els continguts? Els continguts en el currículum oficial: a) bases teòriques (constructivisme, aprenentatge significatiu i transferència dels aprenentatges); b) els continguts i el seu caràcter conceptual, procedimental i actitudinal; i c) continguts disciplinaris, interdisciplinaris i transversals. La concreció dels continguts: l'agrupament de continguts, els mapes conceptuais i la seqüenciació i temporalització de continguts.

7) Estratègies metodològiques per a l'ensenyament de l'Educació Física

Aclariment terminològic. Estratègies en la pràctica: globals, analítiques i mixtes. Estils d'ensenyament basats en la instrucció directa del professorat, la indagació de l'alumnat i el disseny de l'alumnat. Aspectes estructurals i organitzatius de la classe d'Educació Física.

8) L'avaluació en Educació Física

Què és i per a què avaluar? Objecte d'avaluació: què s'avalua? Subjecte d'avaluació: qui avalua? Referents de l'avaluació: com avaluar?, quan avaluar? Alguns abusos en l'avaluació. Les adaptacions curriculars.

9) Els materials curriculars en Educació Física

Aproximació conceptual. Tipus de materials curriculars en Educació Física. L'ús de materials curriculars en Educació Física.

BLOC PRÀCTIC

10) Orientacions pràctiques per al disseny d'una programació didàctica d'Educació Física per a secundària

Desenvolupament d'un taller tutoritzat en les classes pràctiques.

VI. METODOLOGIA

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura al voltant d'una sessió teòrica de dues hores de durada i una sessió pràctica d'una hora la setmana. En les sessions teòriques, el professor utilitzarà com a estratègia d'ensenyament la *l·liçó magistral*, ja que és una manera d'oferir directament els continguts teòrics de l'assignatura que requereix poca inversió de temps d'ensenyament en comparació d'altres tècniques. No obstant això, aquesta tècnica no comprèn el desenvolupament d'una sèrie d'habilitats de procediment i actituds del treball universitari assenyalades com a objectius de l'assignatura. Per aquesta raó, la l·liçó magistral tindrà un caràcter obert a la participació de l'alumnat. Cadascun dels temes exposats finalitzarà amb el plantejament d'una sèrie de preguntes possibles de l'examen final que els estudiants contestaran i corregiran lliurement.

D'altra banda, les sessions pràctiques desenvoluparan el tema 10 de l'assignatura i es plantejaran com un *taller tutoritzat* per al disseny d'una programació didàctica. Es plantejarà des de la participació dels estudiants mitjançant el *treball en grups reduïts* (de 3 a 4 estudiants). Aquesta dinàmica té com a finalitat, a més de motivar l'estudiant en el tractament pràctic dels coneixements de l'assignatura, fomentar les relacions personals i compartir els problemes, les esperances i les solucions pel fet de treballar amb els companys. Les sessions pràctiques es conformen com un punt de trobada entre els diversos grups i el professor, i requereixen un compromís i un *treball autònom continuat*, més enllà del context de l'aula, per al seguiment de les sessions pràctiques.

A més d'aquestes estratègies, directament lligades al desenvolupament de les classes de l'assignatura, també se'n fan servir unes altres, com el *treball autònom en grup*, la *lectura* obligatòria del llibre assenyalat en la bibliografia de referència, la *participació en el blog* de l'assignatura, l'*estudi individual* per a assolir els continguts de l'assignatura, les *tutories* per a orientar de manera particular l'aprenentatge dels estudiants.

A banda d'aquestes estratègies metodològiques, el professor facilitarà material bibliogràfic de cada tema que penjarà en l'Aula Virtual de l'assignatura.

VII. VOLUM DE TREBALL

:

	Hores totals
Assistència a classes teòriques (desenvolupament dels temes de l'assignatura)	30
Assistència a classes pràctiques (taller tutoritzat pel professor per a elaborar la programació didàctica)	15
Disseny d'una programació didàctica (en grups de 3-4 estudiants)	30
Lectura d'un llibre de l'assignatura (s'assenyala en la bibliografia)	15
Participació en el blog de l'assignatura ¹	15
Preparació de l'examen final	12
Realització de l'examen final	2
Tutories amb el professor	2'5
Total volum de treball	112'5
Total crèdits ECTS	4'5

¹ L'ús del blog en l'assignatura forma part d'un projecte d'innovació educativa de la Universitat de València per al curs acadèmic 2009-2010, en què també participen altres assignatures de la llicenciatura.

VIII. AVALUACIÓ DE L'APRENENTATGE

La qualificació final de l'assignatura, en la convocatòria ordinària, s'obtindrà a partir d'una de les possibilitats següents:

a) Una *avaluació additiva*, que constarà de tres parts:

- 40% elaboració en grup d'una programació didàctica d'Educació Física per a educació secundària (la nota d'aquest apartat la podran redistribuir els estudiants segons les condicions que s'especifiquen en la guia de la programació didàctica).
- 40% examen final (el 30% tindrà com a referent les preguntes plantejades en el blog de l'assignatura sobre els continguts i el 10% serà sobre el llibre de lectura obligatòria).
- 20% participació en el blog de l'assignatura.

b) Una *avaluació final*, que consistirà en:

- 60% examen final sobre els continguts de l'assignatura (50%) i el llibre de lectura obligatòria (10%).
- 40% elaboració i presentació individual d'una programació didàctica d'Educació Física per a educació secundària.

Per a ser qualificat per l'opció a) caldrà assistir a més d'un 80% de les classes pràctiques.

En les convocatòries extraordinàries només es disposarà de l'opció b).

IX. BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

Lectura obligatòria

Delval, J. (2000). *Aprender en la vida y en la escuela*. Madrid: Morata.

Bibliografia bàsica

Arnold, P. J. (1991). *Educación física, movimiento y curriculum*, Madrid: Morata-MEC. Madrid.

Tinning, R. (1992). *Educación física: la escuela y sus profesores*, València: Servei de Publicacions Universitat de València.

Del Carmen i altres (2004). *La planificación didáctica*, Barcelona: Graó.

Bibliografia complementària

Bores, N. J. (coord.) (2005). *La lección de Educación Física en el tratamiento pedagógico de lo corporal*, Barcelona: Inde.

Contreras, O. (1998). *Didáctica de la Educación Física. Un enfoque constructivista*, Barcelona: Inde.

Díaz, J. (1994): *El currículum de la Educación Física en la Reforma Educativa*, Barcelona: Inde.

Escudero, J. M. (ed.) (1999). *Diseño, desarrollo e innovación del currículum*, Madrid: Síntesis.

- Fernández, G. i Navarro, V. (1989). *Diseño curricular en Educación Física*. Barcelona: Inde.
- Fraile, A. (coord.) (2004). *Didáctica de la Educación Física. Una perspectiva crítica y transversal*, Madrid: Biblioteca Nueva.
- Florence, J.; Brunelle, J. i Carlier, G. (2000). *Enseñar Educación Física en Secundaria. Motivación, organización y control*, Barcelona: Inde.
- Gimeno, J. (1988). *El currículum: una reflexión sobre la práctica*. Madrid: Morata.
- Giné, N. i Parcerisa, A. (coords.) (2003): *Planificación y análisis de la práctica educativa. La secuencia formativa: fundamentos y aplicación*. Graó. Barcelona.
- Guarro, A. (2005). *Los procesos de cambio en una sociedad compleja. Diseño, desarrollo e innovación del currículum*. Madrid: Piràmide.
- Kirk, D. (1990). *Educación física y currículum*, València: Servei de Publicacions Universitat de València.
- Siedentop, D. (1998). *Aprender a enseñar Educación Física*, Barcelona: Inde.
- Seners, P. (2001). *La lección de Educación Física*, Barcelona: Inde.
- Sicilia, A. i Fernández Balboa, J. M. (coord.) (2005). *La otra cara de la enseñanza: lecturas de pedagogía crítica*, Barcelona: Inde.
- Vázquez, B. (coord.) (2001). *Bases educativas de la actividad Física y el deporte*, Madrid: Síntesis.
- Viciano, J. (2002). *Planificar en Educación Física*. Barcelona: Inde.